

човека у људскост, која је призвана да постане Богосиновство. Покајни подвиг није нешто што би нас ослабљивало („Ах, како сам ја лош, како су они сви лоши, шта је човек!“). Потпуно супротно: подвиг покајања укрепљује, утврђује веру у човека и у снагу човека, од чега се не треба одвраћати, нити обацивати, већ је треба открити у себи кроз подвиг покајања. И управо оци попут св. Јована Лествичника уче како да ово учинимо, како да у себи откријемо све оно што је човеку дано да живот свој устроји по призиву које је човек задобио, по позиву свише. Човек је тако много добио, може тако много да учини са собом! Само да противљење греху буде истинско...

Преподобни Јован говори, да прави живот почиње са смирењем и смирењем је праћен до самога краја. Уколико човек изгуби смирење, ма којим врлинама да је украшен, оне све пропадају, нестају! Ово је јасно: када једна, само једна страст завлада над нама (рецимо осуда или гнев), ми предајемо себе у ропство кнезу овога света – власти ђавола. Свакако да тада све врлине бивају уништене. Зато треба стремити да у свему будемо верни Богу и одлучно у свему и увек пројављујемо смирење. Када њега нема – ничега нема! Нема љубави... Смирење – врлина која у нама открива истинску љубав према Богу и према човеку, према људима. Знате да је апостол Павле говорио да када ње нема, онда ничега нема. И ако и тело своје дам да се сажеже, а љубави немам – ништа сам. Ето зашто ми данас празну-

јемо успомену на светог Јована Лествичника.

Дозволите да свакоме од вас пожелим да у своме духовном животу идете по овој лествици постепеног усхођења ка Богу. Јован Лествичник говори да Бог грех може опростити одмах (Ми ово знамо, то се дешава на исповести. Свештеник свакако не опрашта грехе својом влашћу, већ Божијом). Али опростити грех је једно, а успињати се ступњевима лествице која води ка духовном савршенству, ако не и ка светости, оно у сваком случају у висину узвишеног духовног живота – мора се веома полако, постепено, кроз читав живот. Али оно је у могућности и да доведе до оне висине, на којој душа почиње да дише савним нарочито чистим, као планинским, ваздухом. Одатле се човек спушта на земљу преображен и може да настави свој живот надахнуто и продуховљено. Није потребно да одбацујемо тело и да га губимо. Потребно је да га преобразимо. Заправо се тело и преображава овим постепеним усхођењем у висину. Не треба да заборавимо да ћемо васкрснути у телу, да ће се у другом, духовном свету у Богу, човек појавити у целисти: са душом и са телом, преображеним овим постепеним усхођењем по лествици, о којој је говорио и учио свети Јован.

Молитвама преподобног Јована Лествичника, нека би нам Господ помогао да идемо овим светим путем усхођења ка духовном савршенству.

Амин.

*манастир Подмаине - храм Усијења Пресвете Богородице
са блајословом иџумана јеромонаха Рафаила*

**ТРЕЋА НЕДЕЉА ВЕЛИКОГ ПОСТА
КРСТОПОКЛОНА**

*св. 40 муч. Севастјанских - Младенци; св. 42. мученика Момишићка
Мк. 8:34-9:1, зч. 37; Мш. 20:1-16, зч. 80.
Јевр. 4:14-5:6, зч. 311, Јевр. 12:1-10, зч. 331.*

џрошјереј Всеволод Шџилер

ПРОПОВЕД НА НЕДЕЉУ ПРЕПОДОБНОГ ЈОВАНА ЛЕСТВИЧНИКА

У име Оца и Сина и Светога Духа.

Ове недеље, претпоследње у Великом Посту, Црква наш духовни поглед поставља пред лик великог подвижника и угодника Божијег, светог Јована Лествичника. О њему ми знамо веома мало. Чак ни они који су завршили духовне семинарије и академије, чак ни они, ма колико да је то чудно, не знају пуно о св. Јовану Лествичнику, јер се у патрологијама (које се изучавају у духовним школама) о Јовану Лествичнику ништа не говори. Истина, ко чита Добротољубље, може у њему наћи део посвећен св. Јовану, а Црква нас у ову недељу неизоставно сваке године поставља пред њега: ево Јована Лествичника! Погледајте! Њему је посвећена ова недеља.

Због чега ово? Свети Јован Лествичник је живео доста давно – у VI веку. Умро је средином VI века. Подвизавао се у манастиру на Синајском полуострву. У наше време сви смо ми чули за ово полуострво, али смо чули за њега из дневне штампе, јер се тамо дешавају

много политички догађаји. Али раније су се тамо одвијали неки други догађаји – тамо су живели велики подвижници! И сам свети Јован лествичник се подвизавао у једном од манастира на Синајском полуострву.

У овај манастир је дошао као шеснаестогодишњи дечак, успео је да задобије веома добро образовање за то време. Када му се навршило 20 година старац га је постригао у монаштво и он је код овога старца проживео још 19 година у скиту у близини манастира на Синајској Гори. А затим се 40 година подвизавао сам, при чему је највећи део времена проводио у скиту у близини манастира, а не у самом манастиру. Сваке недеље се са планине спуштао у манастир и причешћивао се. Предање нам говори и о томе да је он сваке недеље силазио у манастир и ради тога да би о своме духовном животу разговарао са монасима и проверио себе, да не грешу и нечему крећући се путем овог нарочитог подвига. И тако је чинио 40 година. Упокојио се у дубокој старости

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

од 80 година. Ето неких података из његовог житија.

Али ови подаци нам не би саопштили ништа нарочито, када не би смо знали још и то, да је он оставио још и 30 књига. Пошто

јета, униније, туга. И последња књига – о последњем степенику на овом духовном путу усхођења – о духовном савршенству.

У једној од ових књига записане су следеће речи: „Душа се че-

О, неразумни и необрезаног срца! Због једног малог искушења одмах следи одрицање! Радије ћемо бити вечно разлучени од Христа и вечно сједињени са сатаном него што ћемо смирено претрпети искушење једног тренутка!

О, колико жали Владика Христос, колико је огорчен Женик душа, када и због најмањег искушења полагамо трнов венац на Његову главу!

Где је озлојеђеност и гордост, тамо је непослушност и саблазан. Где је послушање и смиренуомље, тамо се Бог успокојава.

Божанствени оци кажу: „Паду претходи гордост, а благодати смиренуомље. А малодушност је мајка нетрпељивости“.

Малодушност рађа многобројна чеда: роптање, непослушност, бестидност, јадиковање, хулу, очајање и многа друга, њима слична. Гордост и озлојеђеност су истинске сестре од којих се рађају на хиљаде чеда, која сва заједно садејствују у погибелји душе.

Све то може се уклонити једним, а то је смиренуомље и савршена послушност.

сѣарац Јосиф Исихасѣа

ниједна од ових књига није обимна, оне се једноставно називају „Речима“. Свети Јован Лествичник је оставио 30 речи. Оне су по све величанствене! Управо је због ових речи Христова Црква и једну од недеља Великог Поста посветила њему. О чему се говори у њима?

Ово је лествица усхођења ка духовном савршенству у духовном животу. Прва реч (прва књига), говори о општим начелима хришћанског, подвижничког живота, Друга књига о покајању. Трећа – о борби са страстима (општа нечела). А затим, следећа књига, о борби са главним страстима, које највише муче људе. Ова књига почиње борбом са страшћу стомакоугађања, затим телесна страст, користољубље, су-

сто у искуству свога греха затвара у овом виђењу греха као у тамници. И тада се предаје туговању, па и више него туговању – упада у ужас, гледајући оно што се са њом дешава“. И тако св. Јован Лествичник учи, како да се душа ослободи, како да одбегне од ове туге и од овога ужаса.

За нас су степени усхођења у нашем духовном животу ка савршенству сувише мало интересантни... Мало се заиста интересујемо за духовни живот. Често се дешава да хришћанин, рекао бих, са просечном савременом хришћанском свешћу живи и мисли да живи духовним животом и да се делатно успиње по некаквој лествици од једног духовног стања, ка другоме. Али у ствари, ово поступно усхођење, на жалост, бива веома

ретко, зато што немамо праву представу о томе шта је врлина, а шта грех, а шта је страст која рађа грех.

Ми често говоримо: телесна страст... А која па страст није телесна? Јер како нам свети Јован Лествичник много пута говори о томе. Све страсти, све, и стога и сви греси су повезани управо са нашим телом. На пример – увреде. Ми се вређамо... још горе – осуђујемо. Ово је потпуно телесна страст. Анђео је постао ђаво зато што је поставио себе на место Бога и одбио да Му буде послушан. И ми када осуђујемо човека (ма за шта га осуђивали), предајем себе у власт ђавола, кнеза овога света. Тако како је он устао против Бога, тако и сваки човек, осуђујући другог човека, устаје против Бога: „Нећеш Ти судити овоме човеку, ја ћу му судити: он је лош, он је грешник!“.

Борба са страстима почиње од подвига смирења. Ми смо и ово смирење престали да схватамо на исправан начин. Често осуђујемо и смаграмо да имамо право да осуђујемо. А не можемо да се смиримо и да кажемо: „Бог је Судија!“ , већ смо потпуно престали да се тако односимо према осуђивању.

Има још један грех о коме свети Јован Лествичник говори, а то је гнев. Када се гневимо, ми се такође предајемо у ропство телесној страсти. Телесна страст није само оно што је повезано са полношћу, т.ј. блуд. Ово треба схватити далеко шире. А шта рећи о телесној страсти у оном уобичајеном смислу ове речи! Свакако да она сада влада на сваком месту... И увек,

али увек ми желимо да на неки начин оправдамо страст пред собом. Ето са чим се у првом плану борио св. Јован Лествичник. Не прикривајте своју страст нечим другим. Када се гневимо, понекад говоримо: „праведни гнев“. Не постоји никакав праведни гнев! Гнев је увек гнев и гнев је увек страст. Увек је грех и то најтежи грех!

И ево, понављам, у време Великог Поста једна недеља је посвећена Јовану Лествичнику, јер нас он учи усхођењу, каже нам да је оно могуће. Ево, иди по овој лествици, бори се са својим страстима и узићи ћеш на ову висину на којој ћеш постати свет! Зато нас Црква у ову недељу, претпоследњу у Светој Четрдесетници. Одмах након њега, пред наш духовни поглед ставља преподобну Марију Египћанку – ове недеље ће се читати њено житије (на првом бдењу), а одмах затим и прослављање, Похвала Богородици. Зато што ако будеш ишао по овој лествици, можеш доћи до стања преп. Марије Египћанке, која се подигла из дубине свога пада и узишла тако високо да је могла да стоји у ваздуху док се моли! А затим похвала Богородици: човек се може толико узвисити, дотле да жена може да постане Божија Мати, да је она, Приснодјева Марија, достојна да да људско тело Самоме Богу, Који се оваплотио од Ње, наше славе, славе читавог људског рода. У таквом озарењу пролази Велики Пост... Ето чему нас може привести истинско покајање!

Великопосне недеље говоре да је пут покајања уствари пут вере у Бога, у Његову силу и пут вере у